

Stanovisko Výboru regiónov „Prispôsobenie sa klimatickým zmenám a regionálne riešenia: prípad pobrežných regiónov“

(2012/C 391/05)

VÝBOR REGIÓNŮV

- je presvedčený, že aj napriek pretrvávajúcej dlhovej kríze v niektorých krajinách eurozóny je hospodársky a spoločensky naliehavé podporovať adaptačné opatrenia v pobrežných regiónoch, keď sa ešte zvažia aj vysoké náklady, ktoré by spôsobila nečinnosť, a domnieva sa, že budúca európska adaptačná stratégia by mala byť dostatočne podrobná, aby sa zohľadnili regionálne rozdiely;
- uznáva, že integrovaný manažment pobrežnej zóny (ICZM) je základným nástrojom na uľahčenie integrácie politík v pobrežných oblastiach, predovšetkým v otázkach, ktoré zatiaľ neboli upravené predpismi, ako je erózia, prispôsobovanie sa zmene klímy a ekologická infraštruktúra, a na podnietenie regionálnej spolupráce medzi miestnymi aktérmi prostredníctvom iniciatív, ako je napríklad Sardinia Charter v Stredozemí;
- zdôrazňuje, že tvorba nástrojov na posúdenie nákladov a prínosov prispôsobovania sa zmenám klímy môže byť účinným impulzom pre miestne a regionálne politické procesy, ktoré sú základom plánovania a výkonu opatrení na určitom území, a môže vytvoriť podmienky na stanovenie hospodársky najefektívnejších stratégií;
- opakovane poukazuje na to, že je vhodné, aby bol pravidelne konzultovaný v súvislosti s európskymi a medzinárodnými rokovaniami o problematike klímy a preto dúfa, že bude pravidelne zapájaný do pracovnej skupiny o prispôsobovaní sa zmenám klímy, ktorá bude zameraná na oblasti s trvalým znevýhodnením (ktoré je aj dôsledkom účinkov zmeny klímy), teda aj pobrežné regióny, ostrovy, horské oblasti a najodľahlejšie regióny, a jednak že bude prijatý za pozorovateľa vo výbore pre prispôsobovanie sa zmenám klímy.

Spravodajca

Ugo CAPPELLACCI (IT/EES), predseda autonómneho regiónu Sardínia

Referenčný dokument žiadosť cyperského predsedníctva**I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA****VÝBOR REGIÓNŮV****A. Prispôsobenie sa klimatickým zmenám a jeho miestny rozmer**

1. zdôrazňuje, že do prispôsobovania sa klimatickým zmenám a do zhodnotenia zodpovedajúcich možností ⁽¹⁾ ⁽²⁾ sa musia aktívne zapojiť miestne a regionálne orgány, a to **tak v etape plánovania, ako aj v etape činnosti**. Opakovane teda poukazuje na **zásadnú úlohu územných samospráv** pri riešení dôsledkov klimatických zmien ⁽³⁾, oceňuje, že sa táto úloha uznáva na európskej ⁽⁴⁾ a svetovej úrovni ⁽⁵⁾, a žiada o podobné výslovné uznanie aj v budúcej európskej stratégii prispôsobovania sa klimatickým zmenám.

2. Poukazuje na to, že klimatické zmeny a ich dôsledky patria k hlavným výzvam, ktorým čelia miestne a regionálne orgány v Európskej únii. Prvou prioritou musí byť v tejto súvislosti prijatie nevyhnutných krokov, aby sme sa čo najviac usilovali obmedziť vzostup priemernej globálnej teploty (zmiernenie), a aby sme sa tiež na rôznych úrovniach pripravili na tie zmeny, ktoré sú neodvratiteľné (prispôsobenie).

3. Súhlasí so závermi z konferencie Rio+20, podľa ktorých predstavuje prispôsobenie sa klimatickým zmenám **bezprostrednú a naliehavú celosvetovú prioritu**, a s tým, že stratégia znížovania rizík prírodných pohrôm by mala byť lepšie prepojená a koordinovaná so stratégiou prispôsobovania sa zmenám klímy ⁽⁶⁾. **Upozorňuje však na to, že táto celosvetová priorita spočíva na miestnej úrovni** vo forme zodpovednosti územných samospráv za zvládanie a prevenciu pohrôm a škôd na životnom prostredí, hospodárstve, sociálnych štruktúrach a kultúrnej identite postihnutého obyvateľstva.

⁽¹⁾ IPCC 2012: Managing the Risks of Extreme Events and Disasters to Advance Climate Change Adaptation. A Special Report of Working Groups I and II of the Intergovernmental Panel on Climate Change.

⁽²⁾ **Adaptation assessment:** 'The practice of identifying options to adapt to climate change and evaluating them in terms of criteria such as availability, benefits, costs, effectiveness, efficiency, and feasibility'; **Adaptation:** 'In human systems, the process of adjustment to actual or expected climate and its effects, in order to moderate harm or exploit beneficial opportunities. In natural systems, the process of adjustment to actual climate and its effects; human intervention may facilitate adjustment to expected climate' (definície z glosára dokumentu uvedeného v poznámke pod čiarou č. 1).

⁽³⁾ CdR 118/2007 fin, CdR 72/2009 fin.

⁽⁴⁾ COM(2007) 354 fin; COM(2009) 147 fin; *Memorandum of Understanding* medzi Výborom regiónov a UNEP z 21. júna 2012.

⁽⁵⁾ Cancúnska dohoda, 2010, <http://cancun.unfccc.int/>.

⁽⁶⁾ *The Future We Want*, document prijatý na konferencii Rio+20 19. júna 2012.

4. Domnieva sa, že prispôsobovanie sa zmenám klímy na miestnej úrovni **nemožno chápať ako dočasnú odpoveď na jediný podnet, ale skôr ako postupné a trvalé reagovanie** na niekoľko rôzne skombinovaných podnetov. Súhlasí preto s legislatívnym návrhom Komisie na roky 2014 – 2020, podľa ktorého má byť prispôsobovanie sa zmene klímy súčasťou zmlúv o partnerstve a operačných programov piatich fondov spoločného strategického rámca, pričom treba dodržiavať zásady udržateľného rozvoja, ako je ochrana životného prostredia, účinné využívanie zdrojov, zmierňovanie zmien podnebia, pripravenosť na pohromy, predchádzanie nebezpečenstvám a ich zvládanie ⁽⁷⁾.

5. Poukazuje na to, že **vplyv klimatických zmien je premenlivý** v priestore a čase a že spoločné adaptačné riešenia sú zriedka účinné. Preto sa domnieva, že spoločné stratégie a opatrenia bez negatívnych dôsledkov schválené viacerými členskými štátmi by sa mali začleniť do stratégií pripravených na základe posúdení **vypracovaných na regionálnej a miestnej úrovni a špecifických podľa druhu zásahu, rozsahu (primeranosti) a vzťahu medzi nákladmi a prínosmi**.

6. Uvedomuje si **výšku nákladov vyplývajúcich z účinkov klimatických zmien**, pričom upozorňuje, že regionálne samosprávy znášajú v rokoch 1998 – 2015 približne tretinu výdavkov na ochranu európskeho pobrežia ⁽⁸⁾, a pripomína, že **financovanie adaptačných opatrení zostáva kritickým a rozhodujúcim činiteľom ich miestneho uplatňovania** ⁽⁹⁾.

B. Význam a špecifickosť adaptačných opatrení v pobrežných regiónoch

7. Poukazuje na **mimoriadny vplyv klimatických zmien na pobrežné regióny** ⁽¹⁰⁾, ktoré sú pod veľkým tlakom už vzhľadom na koncentráciu ekonomických činností, infraštruktúr a zastavaných území. Pri 12 % európskych pobrežných oblastí ležiacich do vzdialenosti 10 km od pobrežia je nadmorská výška menej ako 5 m, a preto sú tieto oblasti veľmi ohrozené

⁽⁷⁾ COM(2011) 615 final/2, 14.3.2012.

⁽⁸⁾ „The economics of climate change adaptation in EU coastal areas“, Policy Research Corporation, 2009.

⁽⁹⁾ CdR 72/2009 fin.

⁽¹⁰⁾ „Pobrežné regióny“ sa definujú ako územné celky tretieho stupňa (NUTS 3) ohraničené pobrežím alebo územné celky, v ktorých aspoň polovica obyvateľstva žije vo vzdialenosti menej ako päťdesiat kilometrov od mora. Aj Hamburg je pobrežným regiónom, aj keď tieto kritériá nespĺňa, pretože ho mimoriadne ovplyvňuje prítomnosť mora.

záplavami, 20 % pobrežia má vážne problémy s eróziou a odhaduje sa, že ročne dochádza k strate približne 15 km² pôdy⁽¹¹⁾. S podielom 65 % sa erózia považuje za hlavnú príčinu zániku pobrežných ekosystémov v rokoch 2000 – 2006⁽¹²⁾ a niektoré odhady ukazujú, že do roku 2100 by v EÚ mohlo dôjsť k zániku 35 % mokradí oproti stavu v roku 1995⁽¹³⁾.

8. Upozorňuje, že v **rôznych regiónoch sa vplyvy podstatne líšia**. V Baltskom mori sú to morské živočíchy, ktoré by mohli pocítiť predpokladané zvýšenie teploty vody, Regióny Severného mora a pobrežné regióny Atlantického oceánu sú viac vystavené nebezpečenstvu záplav v dôsledku zvýšenia priemernej úrovne hladiny mora. V Stredozemí prevláda ohrozenie eróziou a nedostatkom sladkej vody pre stúpajúcu infiltráciu slanej vody do pôdnych vrstiev a dlhé obdobia sucha. Erózia je aj problémom Čierneho mora, a okrajové regióny sú zasa vo všeobecnosti náchylné na všetky vplyvy, od záplav, cez suchá, až po extrémne poveternostné javy, akými sú veterné smršti⁽¹⁴⁾. **Vplyv sa bude líšiť nielen podľa stupňa ohrozenia a schopnosti prírodných systémov zvládnuť ho, ale aj podľa štruktúry ľudmi vybudovaných systémov**, napríklad sanitárnych systémov alebo obmedzovania rizika prírodných pohrôm (a zodpovedajúcich sústav včasného varovania), vrátane prívalových vln.

9. Upozorňuje na **európsky rozsah tohto problému**, keďže EÚ má 447 pobrežných regiónov v 22 členských štátoch a obmýva ju 6 veľkých morí. V týchto regiónoch žije 41 % obyvateľstva, čo je podiel zodpovedajúci 41 % aktívneho obyvateľstva EÚ⁽¹⁵⁾. V 22 krajinách s pobrežnými regiónmi sa 35 % hrubého domáceho produktu (HDP), čo zodpovedá 3,5 trilióna EUR, vyprodukuje vo vzdialenosti do 50 km od pobrežia a hodnota ekonomických statkov, ktoré sa nachádzajú do 500 m od pobrežnej čiary sa odhaduje na 500 až 1 000 miliárd EUR⁽¹⁶⁾. To všetko **zdôrazňuje význam pobrežných regiónov z hľadiska produktivity a ich ekonomickú a spoločenskú hodnotu pre rozvoj a územnú súdržnosť**, čo sú hodnoty, ktoré je pri prispôbovaní sa klimatickým zmenám potrebné zachovať alebo ďalej upevniť.

10. Je teda presvedčený, že aj napriek pretrvávajúcej dlhovej kríze v niektorých krajinách eurozóny je **hospodársky a spoločensky naliehavé podporovať adaptačné opatrenia v pobrežných regiónoch, keď sa ešte zväžia aj vysoké**

náklady, ktoré by spôsobila nečinnosť. Nedávne štúdie⁽¹⁷⁾ ukazujú, že ak oproti roku 1995 nedôjde k ďalšej ochrane, vzniknú Európskej únii v rokoch 2041 až 2070 škody v priemernej výške 11,7 miliardy EUR ročne a v rokoch 2071 až 2100 17,4 miliardy EUR ročne. Počet osôb každoročne vystavených nebezpečenstvu povodní by sa v spomenutých obdobiach mohol zvýšiť o približne 40 000, resp. 80 000. Ročné adaptačné náklady sa naproti tomu na roky 2041 až 2070 odhadujú na približne 1 miliardu EUR a na roky 2071 až 2100 na 0,7 miliardy EUR, čo dokazuje, že prispôbiť sa klimatickým zmenám je oveľa výhodnejšie, než znášať náklady vyplývajúce z nečinnosti. Okrem toho konštatuje, že ten istý výskum poukazuje na **potrebu prispôbovať sa nezávisle od výskytu klimatických zmien** v dôsledku sociálno-ekonomického rozvoja pobrežných regiónov, a teda väčšieho rozsahu majetku a investícií, ktoré treba chrániť.

11. Ďalej zdôrazňuje, že náklady spôsobené škodami aj adaptačné náklady sa v jednotlivých štátoch výrazne líšia svojím pomerom k HDP krajiny a že **hlavne ostrovy musia vzhľadom na svoje zemepisné osobitosti znášať najvyššie náklady na opatrenia na svojom území**.

12. Zdôrazňuje, že v pobrežných regiónoch sa nachádzajú **významné biotopy a že tieto regióny prispievajú k zachovaniu biologickej rozmanitosti**⁽¹⁸⁾, krajiny a citlivých ekosystémov (napríklad mokradí) a k využívaniu služieb ekosystémov, od ochrany ktorých závisí príťažlivosť, ekonomická udržateľnosť a kultúrna identita týchto regiónov. Okrem toho poznamenáva, že sieť NATURA 2000 chráni značnú časť pobrežných⁽¹⁹⁾ a morských oblastí.

13. Poukazuje na **zložitú a multidisciplinárnu povahu adaptačných opatrení v pobrežných regiónoch**. Tieto regióny sa totiž nachádzajú na rozhraní vnútrozemských (zastavané územia, priemysel, poľnohospodárstvo, lesy, rieky) a morských sústav (rybolov, akvakultúra, prístavné činnosti, námorná doprava), a okrem toho majú administratívne právomoci (napr. povodňová ochrana, dodávky pitnej vody, využívanie pôdy) často rozdelené medzi jednotlivé úrovne správy⁽²⁰⁾.

⁽¹¹⁾ Údaje EEA a projektu Eurosion podľa: „The economics of climate change adaptation in EU coastal areas“, Policy Research Corporation, 2009.

⁽¹²⁾ „10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems“, EEA, 2010.

⁽¹³⁾ Brown S., Nicholls R. J., Vafeidis A., Hinkel J., Watkiss P., 2011. Nadácia European Science Foundation odhaduje, že v dôsledku zmien podnebia zanikne pozdĺž atlantického pobrežia 17 % mokradí, pozdĺž Stredozemného mora 31 až 100 % a v Pobaltí 84 až 98 % mokradí (podľa dokumentu „LIFE and coastal management“, Európska komisia, GR pre životné prostredie, 2012).

⁽¹⁴⁾ „The economics of climate change adaptation in EU coastal areas“, Policy Research Corporation, 2009.

⁽¹⁵⁾ Eurostat regional yearbook 2011, Chapter 13 – coastal regions.

⁽¹⁶⁾ „The economics of climate change adaptation in EU coastal areas“, Policy Research Corporation, 2009.

⁽¹⁷⁾ ClimateCost (the Full Costs of Climate Change), <http://www.climatecost.cc/home.html>. Podľa: Brown S., Nicholls R. J., Vafeidis A., Hinkel J., Watkiss P., 2011. Údaje zodpovedajú scenáru „stabilizácie“ ENSEMBLES E1 (van der Linden, Mitchell, 2009; Lowe a kol., 2009), podľa ktorého má hladina mora stúpnuť do roku 2050 o 18 cm a do roku 2080 o 26 cm, pričom sa však predpokladá, že teplota stúpne menej ako o 2 °C oproti predindustriálnej úrovni, teda že súčasné celosvetové politické opatrenia na zmiernenie zmeny podnebia budú účinné. Taký scenár umožňuje dosiahnuť najvhodnejší pomer nákladov a prínosov.

⁽¹⁸⁾ V prílohách smernice o biotopoch je uvedených 50 druhov pobrežných biotopov a 150 druhov (okrem vtákov), ktoré uprednostňujú pobrežné ekosystémy, 10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems, EEA, 2010.

⁽¹⁹⁾ „10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems“, EEA, 2010.

⁽²⁰⁾ „The economics of climate change adaptation in EU coastal areas“, Policy Research Corporation, 2009.

C. Európsky prístup, subsidiarita a proporционаlita

14. Víta, že Komisia chce stanoviť **integrovanú európsku stratégiu a spoločné adaptačné nástroje**, a je presvedčený, že aj vzhľadom na cezhraničnú povahu účinkov zmeny klímy môže súčasný aj budúci európsky postup pri prispôbovaní sa klimatickým zmenám **vhodne dopĺňať opatrenia členských štátov alebo územných samospráv bez toho, aby dochádzalo k porušovaniu zásady subsidiarity**.

15. Domnieva sa však, že budúca európska adaptačná stratégia **by mala byť dostatočne podrobná, aby sa zohľadnili tieto regionálne rozdiely**: a) druh vplyvu, b) miera ohrozenia a dlhodobé účinky, c) ekonomické podmienky (napr. ohrozené majetky a zdroje), d) spoločenská štruktúra (napr. hustota obyvateľstva, kapacita vybudovaných sústav), e) štrukturálna charakteristika (napr. okrajová poloha, zvýšené ohrozenie pobrežných oblastí, ostrovov, ako aj horských a najodľahlejších regiónov klimatickými zmenami ⁽²¹⁾).

16. Okrem toho upozorňuje na príležitosť stanoviť v budúcej stratégii **adaptačné opatrenia, a takisto nástroje financovania**, ktoré budú dostatočne **pružné**, aby ich bolo možné prispôbiť jednak regionálnym odlišnostiam, a jednak neustálemu vývoju adaptačného procesu, pričom tieto opatrenia je tiež potrebné **zosúladiť s opatreniami zmierňovania** klimatických zmien, aby ich výsledkom nebola nesprávna adaptácia, ktorá by mohla spôsobiť zvýšenie emisií skleníkových plynov alebo väčšiu zraniteľnosť.

17. Domnieva sa, že úloha EÚ v oblasti konkrétneho prispôsobenia sa pobrežných regiónov klimatickým zmenám by sa mala zamerať na tieto iniciatívy: a) **koordináciu a spoluprácu** medzi rôznymi úrovňami riadenia tam, kde dosah alebo opatrenia majú cezhraničný rozmer, b) **odbornú prípravu**, c) vytváranie znalostí na **odstránenie medzier**, ktoré v prípade pobrežných regiónov časti zahŕňajú zložitú dynamiku a nutnosť multidisciplinárnych prístupov, d) **šírenie znalostí, osvedčených postupov a úspešných riešení**, e) **technickú a finančnú podporu** pri vypracovaní regionálnych a miestnych stratégií a ich vykonávaní, f) výskum a vývoj **inovatívnych technológií** na prispôsobenie sa zmenám klímy, g) **definovanie a technicko-finančnú podporu programov nadnárodnej spolupráce na prispôsobenie sa zmenám klímy na úrovni makroregiónov**.

18. Nazdáva sa tiež, že Komisia by mala zohrať rozhodujúcu úlohu **pri koordinovaní a hodnotení početných výskumných a investičných projektov financovaných z európskych fondov**, aby sa predišlo duplicite, posilnila synergia a podporilo rozsiahle šírenie a uplatňovanie najlepších riešení a nástrojov. Európska komisia by pritom mala zabezpečiť koordináciu

spoločných opatrení susediacich štátov resp. pobrežných regiónov, ako aj vykonávanie spoločných výskumných a investičných projektov.

19. Opakovane poukazuje ⁽²²⁾ na **nutnosť lepšie zosúladiť európske politiky navzájom, a predovšetkým ich zosúladiť s politikou životného prostredia**. Upozorňuje napríklad, že uplatňovanie smernice o biotopoch (92/43/EHS) a smernice o vtákoch (79/409/EHS) môže byť ohrozené opatreniami na prispôbovanie sa klimatickým zmenám, hlavne ak sú tieto opatrenia infraštruktúrálnej povahy, a že je dôležité v tejto súvislosti vytvoriť účinné a transparentné nástroje konzultácií na miestnej úrovni na stanovenie opatrení na obnovu alebo kompenzácie pre oblasti, ktoré sú v záujme EÚ a ktoré budú znášať negatívne vplyvy alebo škody v dôsledku opatrení na prispôsobenie sa zmenám klímy.

20. Uznáva, že integrovaný manažment pobrežnej zóny (ICZM) je základným nástrojom na uľahčenie integrácie politík v pobrežných oblastiach, predovšetkým v otázkach, ktoré zatiaľ neboli upravené predpismi, ako je erózia, prispôbovanie sa zmene klímy a ekologická infraštruktúra, a na podnietenie regionálnej spolupráce medzi miestnymi aktérmi prostredníctvom iniciatív, ako je napríklad *Sardinia Charter* v Stredozemí ⁽²³⁾. Víta preto proces revízie odporúčenia z roku 2012, ktorý zohľadňuje štruktúrovanejší európsky politický rámec stanovený v posledných rokoch na spravovanie morských a pobrežných oblastí ⁽²⁴⁾. V tejto súvislosti dúfa, že táto revízia bude **príležitosťou zamerať ICZM viac na procesy prispôbovania sa zmenám klímy**.

21. Víta možnosť výrazného zvýšenia európskej finančnej podpory v budúcom viacročnom finančnom rámci na roky 2014 – 2020, kde minimálne 20 % celkových nákladov by bolo vyčlenených na opatrenia v oblasti zmien klímy, ale zdôrazňuje, že je nutné zabezpečiť **spravodlivé a reálne pomerné rozdelenie právomocí v oblasti financovania medzi rôzne úrovne riadenia** a pritom zohľadniť aj súčasné ekonomické problémy územných samospráv pri dodržaní zásady komplementárnosti a doplnkovosti a **uľahčiť identifikáciu alternatívnych zdrojov**.

22. Opakovane v tejto súvislosti navrhuje ⁽²⁵⁾, aby časť **zisku z európskeho systému obchodovania s emisnými kvótami bola poskytnutá miestnym a regionálnym orgánom** na výkon opatrení na prispôbovanie sa zmene klímy (a jej zmierňovanie). Okrem toho dúfa, že Komisia vypracuje **odporúčania na zapojenie súkromného sektora**, vrátane poisťovní, do posúdenia a spoločného znášania rizika a do zvyšovania informovanosti verejnosti.

⁽²²⁾ CdR 118/2007 fin.

⁽²³⁾ Táto charta bola odsúhlasená v meste Alghero na Sardínii v júli 2008 a definuje zásady a ciele siete pre dialóg a rozloženie iniciatív ICZM v Stredozemí (*ICZM Mediterranean Dialogue*).

⁽²⁴⁾ Najmä Integrovaná námorná politika Európskej únie (COM(2007) 575) a rámcová smernica o námornej stratégii (2008/56/ES).

⁽²⁵⁾ CdR 269/2011 fin; CdR 5/2011 fin; CdR 245/2010 fin; CdR 72/2009 fin.

⁽²¹⁾ CdR 89/2012 fin.

D. Podmienky zvládania výziev a navrhovania adaptačných riešení

23. Zdôrazňuje, že je dôležité neuvažovať o procese prispôbovania sa len z hľadiska nákladov, ale tiež a hlavne z hľadiska príležitostí a úžitku tohto procesu v porovnaní s nekonaním a trvá na tom ⁽²⁶⁾, aby bol považovaný za jeden z potencionálnych nástrojov rozvoja konkurencieschopných ekologických regionálnych hospodárstiev. Zdôrazňuje však, že jeho **predpokladom je miestna správa vedomá si rizík a dôsledkov zmien klímy, kompetentná v oblasti prijímaných opatrení a schopná miestne uplatňovať integráciu politík a opatrení**, ako aj využívať dostupné finančné príležitosti.

24. Poukazuje síce na aktívnu úlohu niektorých regiónov v boji proti zmenám klímy, upozorňuje však na **všeobecné nebezpečenstvo nedostatočnej informovanosti o význame tohto problému**. Považuje teda za dôležité organizovať **informačné kampane**, ktoré by poukázali na príčinný vzťah medzi zmenami klímy a problémami daného územia, ako napríklad nedostatok vody, zredukovanie pobrežného pásma, vlny horúčav, záplavy a zosuvy pôdy. Tieto kampane by zároveň mohli poskytnúť informácie a konkrétne príklady úspešného uplatňovania dostupných adaptačných a zmierňujúcich nástrojov ⁽²⁷⁾.

25. Pokladá za veľmi dôležité, aby sa Európsky sociálny fond využíval na miestnej a regionálnej úrovni **na vytváranie kapacity a flexibility, ktoré sú potrebné na usmerňovanie prispôbovania sa zmenám klímy tak vo verejnom, ako aj súkromnom sektore**. Je napríklad vhodné posilniť miestnu správu s cieľom začleniť stratégie prispôbovania do príslušných odvetvových politík alebo podporiť tvorbu primeranej miestnej a regionálnej legislatívy. Na druhej strane sa schopnosti súkromného sektora v oblasti prípravy projektov a výstavby musia prispôbiť novým potrebám, ktoré vyplývajú z integrovaných a multidisciplinárnych politík ⁽²⁸⁾.

26. Vyzýva Komisiu, aby aj na základe skúseností z jednotlivých projektov zlepšovala a ďalej rozvíjala: a) nástroje mapovania **na získanie užitočných údajov a informácií na zeme-pisnom základe** na podporu rozhodovacích procesov na miestnej a regionálnej úrovni, b) **jasný spoločný referenčný rámec na posúdenie zraniteľnosti, vplyvu a rizík**, c) usmerňovania na stanovenie miestnych stratégií prispôbovania sa zmenám klímy v pobrežných regiónoch, ktoré by brali do úvahy potrebný multidisciplinárny charakter opatrení a viacúrovňové aspekty správy týchto oblastí.

⁽²⁶⁾ CdR 118/2007 fin.

⁽²⁷⁾ Príkladom produktu venovaného celosvetovej kampani 'Making Cities Resilient – My City is Getting Ready' www.unisdr.org/campaign je brožúra 'How To Make Cities More Resilient', ktorá je osobitne adresovaná vedúcim predstaviteľom miestnych samospráv a ponúka štruktúrovaný úvod k znižovaniu rizika a schopnosti reagovať, ale prináša aj príklady osvedčených postupov a zoznam aktuálne dostupných nástrojov.

⁽²⁸⁾ CdR 72/2009 fin.

27. Najmä považuje za vhodné **vyvinúť ukazovatele zraniteľnosti pobrežných regiónov a nástroje, ktoré by na nich boli založené a využívali by sa na analýzu zraniteľnosti**. Takéto nástroje môžu okrem predvídania časového sledu udalostí a informovania o schopnosti prispôbiť sa zmenám klímy zároveň **uľahčiť výber a definovanie prioritných opatrení na danom území, aby bolo možné zdroje sústrediť tam, kde sú najviac potrebné**.

28. Víta vytvorenie informačných platforiem, ako je CLIMATE-ADAPT, ale zdôrazňuje, že by bolo **vhodné zlepšiť dostupnosť ich obsahu pre konečných užívateľov** v súlade so zásadami spoločného systému environmentálnych informácií (SSEI) ⁽²⁹⁾, napríklad prekladom informácií do dostatočného počtu jazykov. Okrem toho považuje za vhodné uvažovať o tom, že by sa v rámci **platformy vytvorila sekcia na financovanie prispôbovania sa zmenám klímy na miestnej a regionálnej úrovni** a databáza investícií.

29. Upozorňuje, že je dôležité viac využívať výskum tím, že **ho lepšie nasmerujeme na potreby miestnej a regionálnej politiky**, napríklad prípravou stratégií prispôbovania sa zmenám klímy a **hospodársky efektívnych opatrení, pretože budú navrhnuté na základe konkrétnej miestnej alebo regionálnej situácie**, a tým, že uľahčíme vytváranie konzultačných mechanizmov alebo tam, kde už existujú, ich zdokonaľovanie a/alebo vytváranie partnerstiev medzi vedou, politikou a tam, kde to je možné, aj občianskou spoločnosťou, napríklad **spoločnou účasťou na európskych projektoch**.

30. Zdôrazňuje ⁽³⁰⁾, že **pre pobrežné regióny má zásadný význam koordinovanie prijatých politík**, ako aj výskum zameraný na posúdenie ich vplyvu na susedné alebo cezhraničné oblasti, **aby sa problém jednoducho nepresúval** z jedného územného celku na iný. Participatívny prístup pri stanovovaní týchto opatrení a zapojenie všetkých významných aktérov by mohli uľahčiť výkon **územne zosúladených opatrení**.

31. Domnieva sa, že náklady na prispôbovanie sa zmenám klímy a neschopnosť pochopiť jeho potencionálne príležitosti a prínosy sú veľkou prekážkou tvorby miestnych stratégií a ešte väčšou prekážkou ich výkonu. Preto zdôrazňuje, že **tvorba nástrojov na posúdenie nákladov a prínosov prispôbovania sa zmenám klímy môže byť účinným impulzom pre miestne a regionálne politické procesy, ktoré sú základom plánovania a výkonu opatrení na určitom území, a môže vytvoriť podmienky na stanovenie hospodársky najefektívnejších stratégií**.

⁽²⁹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov na tému „Smerom k spoločnému systému environmentálnych informácií (SSEI)“, COM(2008) 46 fin.

⁽³⁰⁾ CdR 118/2007 fin.

32. Je presvedčený, že nedostatok finančných prostriedkov na miestnej a regionálnej úrovni je prekážkou účinných opatrení aj v prípade existencie kapacít, povedomia a dostatočnej vedeckej podpory. Preto považuje za potrebné stanoviť spôsob **priameho financovania opatrení na určitom území prostredníctvom nástrojov partnerstva**, napríklad LIFE+ a programu Horizont 2020, **trhových nástrojov**, akými sú platby za ekosystémové služby alebo zisk, ktorý možno dosiahnuť v systéme obchodovania s emisnými kvótami, a **daňových nástrojov**, napríklad daňových stimulov.

33. Konštatuje, že je potrebné nájsť riešenie problému slabej flexibility opatrení na prispôsobovanie sa zmenám klímy, napríklad **uprednostnením reverzibilných stratégií**, teda stratégií s *mäkkými* a nie *tvrdými* opatreniami (napríklad účinnejší systém včasného varovania, na rozdiel od veľkých diel s okrajovým významom) alebo podporou rozvoja ekologickej infraštruktúry, ktorý je až do obnovy prírodných biotopov základom ekosystémového prístupu k prispôsobovaniu sa zmenám klímy.

34. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že ICZM sa pre stredozemské krajiny stal povinným v marci 2011, keď nadobudol platnosť protokol o ICZM barcelonského dohovoru, a že v tomto protokole je špecifický odkaz na použitie ekosystémového prístupu na zabezpečenie udržateľného rozvoja pobrežia⁽³¹⁾. Okrem toho upozorňuje, že stratégia EÚ pre biodiverzitu⁽³²⁾ považuje ekosystémové prístupy za hospodársky efektívne alternatívy technologických riešení prispôsobenia sa zmenám klímy a zmierňovania ich dôsledkov a preto s nádejou očakáva prínos, ktorým by pre proces prispôsobovania sa zmene klímy a zmierňovania jej dôsledkov na úrovni pobrežných regiónov mohla byť budúca európska stratégia pre ekologickú infraštruktúru.

E. Inštitucionálny prínos miestnych a regionálnych orgánov a medzinárodná spolupráca

35. Žiada, aby Komisia **preventívne konzultovala** zástupcov miestnych a regionálnych orgánov s cieľom uistiť

sa, že európska stratégia prispôsobovania sa zmenám klímy je v súlade so zásadou proporcionality a že je dostatočne zameraná na miestnu úroveň, hlavne pokiaľ ide o naohrozenejšie oblasti ako sú pobrežné regióny, ostrovy a horské oblasti.

36. Je presvedčený, že môže zohrať **aktívnu úlohu pri vytváraní informačných platforiem**, ako je CLIMATE-ADAPT a OURCOAST, hlavne svojím prínosom k zameraniu obsahu týchto platforiem na miestne potreby a špecifiká a tým k zvýšeniu popularizačného prínosu pre miestne a regionálne orgány.

37. opakovane poukazuje na to⁽³³⁾, že je vhodné, aby bol **pravidelne konzultovaný v súvislosti s európskymi a medzinárodnými rokovaniami o problematike klímy** a preto dúfa, že bude jednak pravidelne zapájaný do pracovnej skupiny o prispôbovaní sa zmenám klímy, ktorá bude zameraná na oblasti s trvalým znevýhodnením (ktoré je aj dôsledkom účinkov zmeny klímy), teda aj pobrežné regióny, ostrovy, horské oblasti a najodľahlejšie regióny, a jednak že bude prijatý za pozorovateľa vo výbore pre prispôbovanie sa zmenám klímy⁽³⁴⁾.

38. Je presvedčený, že je potrebná väčšia **solidarita a interakcia medzi regiónmi**, aby sa lepšie využili získané znalosti a skúsenosti miestnych a regionálnych orgánov v oblasti prispôbovania sa zmenám klímy **tak na európskej, ako aj medzinárodnej úrovni**. Víta preto iniciatívy, ktoré stanovujú spoločné záväzky pre miestne samosprávy, napríklad iniciatívu *Durban Adaptation Charter*, ktorá podporuje inovatívne partnerstvá, akým je Územný prístup k zmenám klímy⁽³⁵⁾, alebo sú zamerané na vytvorenie siete na spoločné využívanie, spoluprácu a výmenu environmentálne vhodných technológií, ako je *Stredisko a sieť pre klimatické technológie*⁽³⁶⁾.

V Bruseli 10. októbra 2012

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽³¹⁾ Európska environmentálna agentúra (2010), „10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems“

⁽³²⁾ COM(2011) 244 final.

⁽³³⁾ CdR 269/2011 fin.

⁽³⁴⁾ Výbor pre prispôbovanie (Adaptation Committee) bol vytvorený v rámci dohôd z Cancúnu s cieľom ponúknuť účastníkom dohovoru UNFCCC technickú podporu, usmernenie, priestor pre výmenu znalostí a osvedčených postupov a súčinnosť.

⁽³⁵⁾ Územný prístup k zmenám klímy – TACC.

⁽³⁶⁾ *Stredisko a sieť pre klimatické technológie*: <http://unfccc.int/ttclear/jsp/CTCN.jsp>.